Arvoa
taiteelle.

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: Valtioneuvoston 8.9.2023 antama jatkokirjelmä asiassa U 28/2021 vp komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tekoälyn harmonisoiduksi sääntelyksi (Artificial Intelligence Act)

Kiitämme sivistysvaliokuntaa lausuntopyynnöstä.

Lausunto

Kuten lausuntopyynnön liitteenä olevassa perusmuistiossa (EU/664/2022-TEM-19) todetaan, asetus on luonteeltaan horisontaalinen ja koskee monella eri yhteiskunnan sektorilla käytettäviä tekoälyjärjestelmiä. Kuvaston näkökulma asiassa on myös horisontaalinen ja liittyy ennen muuta luovan työn tekijöiden asemaan, kun heidän teoksiaan hyödynnetään eri järjestelmissä. Pidämme sopimisen periaatetta kestävänä taiteilijoiden asemaa ja läpinäkyvyyttä turvaavana lähtökohtana.

Euroopan parlamentti lisäsi asetusluonnokseen läpinäkyvyyden ja informoinnin velvoitteita generatiivisten tekoälysovellusten kehittäjille. Kehittäjien tulee parlamentin ehdotuksen mukaisesti antaa riittävän yksityiskohtainen yhteenveto tekoälyn taustalla olevan neuroverkon ns. koulutusaineistosta. Tämä on mielestämme kannatettavaa. Neuroverkkoa koulutetaan olemassa olevilla teoksilla, ja sovellus mallintaa ja saa aikaan sisältöä sovelluksen käyttäjän ohjeiden perusteella.

Oikeuksien lisensoinnin mahdollistamiseksi tiedon käytetystä aineistosta tulee kuitenkin olla yksityiskohtaisempaa. Yhteenveto ei riitä. Jotta oikeudenhaltijat voisivat myöntää lupia teostensa käyttöön, tulisi heidän voida tunnistaa, mitä teoksia ja miten niitä on kouluttamisessa käytetty. Toivomme, että Suomi kannassaan korostaa tätä läpinäkyvyyden velvoitetta.

Suomessa huhtikuussa voimaan saatettu DSM-direktiivi (*Direktiivi EU 2019/790 tekijänoikeudesta ja lähioikeuksista digitaalisilla sisämarkkinoilla*) sisältää tekijänoikeuden rajoituksen (art. 4) jonka perusteella teosten tiedonlouhinta kaupalliseen tarkoitukseen on mahdollista tietyin edellytyksin. Korostamme, että louhinnan periaate on tarkoitettu rajalliseen käyttöyhteyteen, eikä sitä ole tarkoitettu laajamittaiseen aineistojen kopioimiseen neuroverkkojen kouluttamiseksi.

Läpinäkyvyyden ja informoinnin velvoitteet ovat mielestämme myös laajemmin yhteiskunnallisesti perusteltuja, muun muassa disinformaation haittojen ehkäisemiseksi sekä asianmukaisen lähdeaineiston ilmoittamisen näkökulmasta. Samasta syystä kannatamme myös perusmuistiossa (s. 3) todettua lähtökohtaa, jossa sekä perustamalleja ja yleiskäyttöisiä tekoälyjärjestelmiä koskisi mahdollisimman yhtenäinen sääntely sen sijaan, että asetuksessa luotaisiin erillinen perustamalleihin keskittyvä sääntely.

Espoossa, syyskuun 18. päivänä 2023

Tommi Nilsson
Toiminnanjohtaja

KUVASTO
Kuvasto visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusjärjestö ry | y-tunnus: 0690995-2
Iso Roobertinkatu 3-5 A 22, 00120 Helsinki, Finland
p. 09-272 4022 | kuvasto@kuvasto.fi | kuvasto.fi